

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 08.04 2025 р. № 350/2/99-00-24-01-02-02 На № _____ від _____ 20__ р.

Комітет Верховної Ради України з
питань фінансів, податкової та
митної політики

Міністерство фінансів України
(код ЄДРПОУ 00013480)

Державна податкова служба України розглянула лист Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 21.03.2025 № 04-32/10-2025/65422 (вх. ДПС № 237/2 від 21.03.2025), який надійшов до ДПС безпосередньо, а також надісланий листом Міністерства фінансів України від 31.03.2025 № 11220-04-62/9329 (вх. ДПС № 501/4 від 01.04.2025), та згідно з додатком надає в межах компетенції відповіді на запитання платників податків щодо застосування окремих норм податкового законодавства України.

Додаток: на 22 арк. в 1 прим.

В. о. заступника Голови

Сергій ЛИСЕЮК

Світлана Володимирова 284 18 21

К
Державна податкова служба України
350/2/99-00-24-01-02-02 від 08.04.2025

Ситуація 1: Клієнт на сайті вибрав оплату частинами або миттєву розстрочку, банк надає йому кредит і гроші за товар заходять від банку.

Питання: При цьому, який засіб оплати вказувати у рядку 19 фіскального чека? Чи буде помилкою вказати «Кредит»?

Відповідь: Форми та зміст розрахункових документів визначені у Положенні про форму та зміст розрахункових документів / електронних розрахункових документів, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 21.01.2016 № 13 (далі – Положення № 13), у вигляді уніфікованих таблиць, що містять окремі визначені поля, а зміст розрахункового документа передає інформацію, що повинна зазначатись платниками податків у встановленому формою вигляді, у встановленому формою полі – які є окремими реквізитами розрахункового документа.

У пункті 2 розділу II Положення № 13 передбачено, що обов'язковими реквізитами фіскального чека є, зокрема засоби оплати (вид платіжного інструменту, талон, жетон тощо) (рядок 19).

Слід зазначити, що зазначення у фіскальному чеку в рядку 19 засобу оплати «Кредит» є неправильним, тому що суб'єкт господарювання жодного відношення не має до правовідносин, що виникають між покупцем та банківською установою.

Враховуючи викладене, рекомендуємо зазначати у фіскальному чеку в рядку 19 засіб оплати «Переказ банківської установи».

Ситуація 2: Щодо ЄСВ. Голова фермерського господарства (ФГ) отримував протягом 2024 року від ФГ доходи за трудову участь, а також дивіденди.

Питання: Чи є такі доходи базою для нарахування ЄСВ, який голова ФГ сплачує за себе як член ФГ? Чи базою для нарахування ЄСВ є тільки дохід за трудову участь?

Відповідь: У питанні не зазначено, у якій організаційно-правовій формі (далі – ОПФ) ведеться діяльність ФГ – юридичної особи чи фізичної особи – підприємця.

Якщо ОПФ – юридична особа, та головою ФГ укладено з ФГ трудовий або цивільно-правовий договір, то базою нарахування є виплати, визначені абзацом першим пункту 1 частини першої статті 7 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464).

Якщо голова ФГ є фізичною особою – підприємцем (тобто ОПФ – фізична особа – підприємцем) та веде свою діяльність на IV групі єдиного податку, то база нарахування визначається відповідно до вимог п. 3 частини першої ст. 7 Закону № 2464.

Додатково зазначаємо, що детальна відповідь на питання щодо бази нарахування єдиного внеску членами фермерського господарства за себе викладено на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі:

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=36441>.

Ситуація 3: Щодо подання Звіту про КІК: п.п. 39².5.2 п. 39².5 ст. п. 39² Податкового кодексу України визначає, що Звіт про КІК подається одночасно з декларацією про майновий стан.

Питання: Чи не буде порушенням, якщо Звіт про КІК поданий 10.04.2025, а декларація 28.04.2025?

Відповідь: Відповідно до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), строки подання Звіту про контрольовані іноземні компанії (далі – Звіт про КІК) та декларації про майновий стан і доходи для фізичних осіб (далі – податкова декларація) визначаються так.

Згідно з п.п. 39².5.2 п. 39².5 ст. 39² Кодексу контролююча особа зобов'язана подати Звіт про КІК разом із річною податковою декларацією. Для фізичних осіб граничний термін подання податкової декларації – до 01 травня року, наступного за звітним.

Відповідно до п.п. 49.18.4 п. 49.18 ст. 49 Кодексу податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному року, до 01 травня року, що настає за звітним.

До Звіту про КІК в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності контрольованої іноземної компанії, що підтверджують розмір прибутку контрольованої іноземної компанії за звітний (податковий) рік.

Порядок подання річної податкової декларації передбачено ст. 179 Кодексу.

Враховуючи зазначене, подання Звіту про КІК за 2024 рік 10 квітня 2025 року передує граничному терміну подання податкової декларації (до 01 травня), і не порушує вимог Кодексу.

Ситуація 4: Щодо сплати ВЗ.

Питання: Куди ФОП сплачує військовий збір «за себе» у разі зміни протягом бюджетного року місцезнаходження, пов'язаного зі зміною адміністративного району?

Відповідь: Платниками військового збору є, зокрема, особи, визначені п. 162.1 ст. 162 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) (п.п. 1.1 п. 16¹ Кодексу).

Відповідно до п.п. 1.4 п. 16¹ Кодексу, нарахування, утримання та сплата (перерахування) військового збору з доходів платників збору, зазначених у п. 1 п.п. 1.1 п. 16¹ Кодексу, здійснюються в порядку, встановленому розділом IV Кодексу, з урахуванням особливостей, визначених підрозділом 1 розділу XX Кодексу, за ставками, визначеними п.п. 1.3 п. 16¹ Кодексу.

Згідно з п. 8 ст. 45 Бюджетного кодексу України від 08 липня 2010 року № 2456-VI (зі змінами) у разі зміни місцезнаходження суб'єкта та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням сплата визначених податковим законодавством загальнодержавних податків і зборів, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, здійснюється за місцем попередньої реєстрації платника податків до закінчення поточного бюджетного періоду.

Згідно з п. 10.13 розділу X Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 (зі змінами) (далі – Порядок № 1588), визначено, що платник податків, який згідно з п. 10.2 розділу X Порядку № 1588 має сплачувати за попереднім місцезнаходженням податки і збори, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, та місцеві податки і збори, після взяття на облік в контролюючому органі за новим місцезнаходженням (основне місце обліку) обліковується до кінця бюджетного періоду (календарного року) в контролюючому органі за попереднім місцезнаходженням (неосновне місце обліку) із відповідною ознакою.

Відповідно до п. 10.2 розділу X Порядку № 1588, у разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням сплата визначених податковим законодавством загальнодержавних податків і зборів, які розподіляються між державним та місцевими бюджетами, та місцевих податків і зборів здійснюється за місцем попередньої реєстрації платника податків до закінчення поточного бюджетного періоду.

Отже, у разі зміни податкової адреси, пов'язаної зі зміною адміністративного району, фізична особа – підприємець на загальній системі оподаткування з доходів, отриманих від провадження господарської діяльності, сплачує військовий збір до відповідних бюджетів за попереднім місцезнаходженням до закінчення поточного року.

Ситуація 5: ТОВ, платник ПДВ, анулюється платником ПДВ.

Питання: Як правильно застосувати норму 184.7 ПКУ, якщо у платника є на залишку активи, що раніше були придбані з ПДВ, а це:

- 1) основні засоби – нерухомість придбана за 12 млн, 10 млн – первісна, а нарахований знос – 9 млн, залишкова – 1 мільйон;
- 2) аванси оплачені (отримали ПК);
- 3) запаси – придбані раніше з ПДВ, частина яких у виробництві на 23 рах. на залишку;
- 4) малоцінні необоротні матеріальні активи – рах. 112, що 100 % зношені, залишкова – 0;
- 5) нематеріальні активи в залишкова 10 000, а ціна придбання 1,2 млн, у тому числі ПДВ – 20 %.

Як за кожним із цих випадків визначати мінімальну базу для ПДВ згідно з п. 184.7 ст. 184 Кодексу, де йдеться про «звичайну ціну»?

Серед варіантів, зокрема, які можуть бути – це:

- 1) ціна придбання – і для товарів, і для необоротних активів;
- 2) залишкова для ОЗ – рах. 10;
- 3) залишкова для МНМА (рах. 112);
- 4) залишкова для нематеріальних активів;
- 5) жодна з перелічених, адже лише оцінка проф. оцінщика дасть вартість «звичайної ціни».

Норми, які застосовуємо: п.п. 14.1.71 п. 14.1 ст. 14 Кодексу (звичайна), п.п. 14.1.131 п. 14.1 ст. 14 Кодексу – однорідні, п.п. 14.1.219 п. 14.1 ст. 14 Кодексу – ринкова, п. 184.7 ст. 184 Кодексу – обов'язок нарахувати ПЗ від звичайної.

Відповідь: Правові основи оподаткування податком на додану вартість (далі – ПДВ) встановлено розділом V, підрозділами 2 та 10 розділу XX Кодексу.

Відповідно до п. 184.7 ст. 184 Кодексу якщо товари / послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, такий платник податку в останньому звітному (податковому) періоді не пізніше дати анулювання його реєстрації як платника податку зобов'язаний визначити податкові зобов'язання по таких товарах / послугах, необоротних активах виходячи із звичайної ціни відповідних товарів / послуг чи необоротних активів, крім випадків анулювання реєстрації як платника податку внаслідок реорганізації платника податку шляхом приєднання, злиття, перетворення, поділу та виділення відповідно до закону.

Згідно з п.п. 14.1.71 п. 14.1 ст. 14 Кодексу визначено, що звичайна ціна – ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено ПКУ. Якщо не доведено зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню ринкових цін. Це визначення не поширюється на операції, що визнаються контрольованими відповідно до ст. 39 Кодексу.

У разі якщо ціни (націнки) на товари (роботи, послуги) підлягають державному регулюванню згідно із законодавством, звичайною вважається ціна, встановлена відповідно до правил такого регулювання. Це положення не поширюється на випадки, коли встановлюється мінімальна ціна продажу або індикативна ціна. У такому разі звичайною ціною вважається ціна, визначена сторонами договору, але не нижче за мінімальну або індикативну ціну.

Якщо під час здійснення операції обов'язковим є проведення оцінки, вартість об'єкта оцінки є підставою для визначення звичайної ціни для цілей оподаткування.

Згідно з п.п. 14.1.219 п. 14.1 ст. 14 Кодексу ринкова ціна – ціна, за якою товари (роботи, послуги) передаються іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними

юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їхньої відсутності – однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівняних економічних (комерційних) умовах.

Отже, платник податку, у якого на дату анулювання реєстрації як платника ПДВ обліковуються товари/послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, та які не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, дебіторська заборгованість за оплаченими, але не отриманими товарами/послугами, необоротними активами, за якими суми ПДВ було включено до податкового кредиту, повинен не пізніше такої дати нарахувати податкові зобов'язання за цими товарами/послугами, необоротними активами виходячи з їх звичайної ціни, визначеної на момент такого нарахування, яка відповідає рівню ринкових цін за правилами, встановленими згідно з п.п. 14.1.219 п. 14.1 ст. 14 Кодексу.

З метою отримання переліку офіційних джерел, які містять інформацію про ринкові ціни, необхідно звернутися до:

Міністерства економіки України як до головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування та реалізацію державної цінової політики та формування державної політики з контролю за цінами;

виробників офіційної статистики – органів державної статистики та інших державних органів, уповноважених законом здійснювати виробництво і поширення офіційної державної статистичної інформації, які складають національну статистичну систему відповідно до Закону України від 16 серпня 2022 року № 2524-ІХ «Про офіційну статистику».

Відповідь на дане питання розміщено на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі ДПС, у категорії 101.07.

Ситуація 6: Комунальне підприємство створено в серпні 2024 року. Здійснює діяльність по озелененню території, прибирання території громади, вивіз сміття тощо [діяльність № 1].

Також здійснює діяльність:

із надання послуг лазні [діяльність № 2] (оподатковувані ПДВ 20 %);
 ритуальні послуги [діяльність № 3] (звільнені від ПДВ згідно з п.п. 197.1.10 п. 197 ст. 197 Кодексу).

У серпні 2024 року (перший місяць діяльності):

1) отримали субсидію на утримання установи (фінансування власних потреб) сума 1 000 000 гривень. Ці кошти не є компенсацією за постачання послуг [діяльність № 1];

2) надали послуги лазні на суму 120 000 грн, у тому числі ПДВ 20 % [діяльність № 2];

3) надали ритуальних послуг на суму 90 000 грн (звільнені) [діяльність № 3].

У декларації з ПДВ за серпень 2024 дані суми відображено так:

Код рядка	Код додатка	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
			колонка А	колонка Б
1		Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставками 7 % і 14 %, крім ввезення товарів на митну територію України:	Х	Х
1.1	Д1	операції, що оподатковуються за основною ставкою	100 000	20 000
5	Д4	Операції, що не є об'єктом оподаткування, операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування	90 000	Х

Субсидії на 1 000 000 грн не були відображені в декларації, оскільки ці суми є фінансуванням потреб комун п-ва та не є постачанням у розумінні ПДВ (норми Кодексу: ст. 185, підпункти 14.1.191 та 14.1.185 п. 14.1 ст. 14, п.п. 196.1.6 п. 196.1 ст. 196).

У першому місяці здійснені одночасно оподатковувані та неоподатковувані операції, тому рахуємо коефіцієнт.

Коефіцієнт розподілу порахований так: $100/190 = 0,5264 - 1 = -0,4736$.

Далі мова йде про придбання та право на податковий кредит.

У першому місяці було 4-ри типи придбань:

1) купили тази з милом для лазні на суму 12 000 грн, у тому числі ПДВ 20 % – 2 000 грн [діяльність № 2]. Включили до податкового кредиту 2 000 гривень;

2) купили лопату для копання могили на суму 24 000 грн, у тому числі ПДВ 20 % а – 4 000 грн. [діяльність №3]. Включили до податкового кредиту 4 000 грн та виписали компенсуючу згідно з п. 198.5 ст. 198 Кодексу на 4 000 гривень;

3) купили електроенергію на 36 000 грн, у тому числі ПДВ 20 % – 6 000 гривень. Включили до податкового кредиту 6 000 грн та виписали розподільчу ПН згідно з п. 199.1 ст. 199 Кодексу на суму $6\,000\text{ грн} \cdot 0,4736 = 2\,841,6$ гривні [діяльності №№ 1, 2, 3];

4) купили мітли березові на суму 6 000 грн, у тому числі ПДВ 20 % – 1 000 грн, включили до кредиту 1 000 гривень [діяльність № 1].

Питання стосовно податкового кредиту:

1) чи вірно відображено податковий кредит пункт 3 – стосовно придбання електроенергії?

2) чи потрібно щодо п. 4 стосовно мітел березових виписувати компенсуючу згідно з п. 198.5 ст. 198 Кодексу?

Відповідь: Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX Кодексу.

Згідно з підпунктами «а» і «б» п. 185.1 ст. 185 розділу V Кодексу об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників ПДВ з постачання товарів / послуг, місце постачання яких відповідно до ст. 186 розділу V Кодексу розташоване на митній території України, у тому числі операції з безоплатної передачі.

Під постачанням послуг розуміється будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності (п.п. 14.1.185 п. 14.1 ст. 14 розділу I Кодексу).

Відповідно до п. 188.1 ст. 188 розділу V Кодексу визначено, що до складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів / послуг.

Згідно з п. 187.1 ст. 187 розділу V Кодексу датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів / послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця / замовника на рахунок платника податку в банку / небанківському надавачу платіжних послуг як оплата товарів / послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів / послуг, оплата яких здійснюється електронними грошима, – дата зарахування електронних грошей платнику податку як оплата товарів / послуг, що підлягають постачанню, на електронний гаманець, а в разі постачання товарів / послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку. Для документів, складених в електронній формі, датою оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку, вважається дата, зазначена у самому документі як дата

його складення відповідно до Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», незалежно від дати накладення електронного підпису.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів / послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування таких коштів на рахунок платника податку в банку / небанківському надавачу платіжних послуг або дата отримання відповідної компенсації у будь-якій іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом (п. 187.7 ст. 187 розділу V Кодексу).

Згідно з п.п. 197.1.10 п. 197.1 ст. 197 розділу V Кодексу звільняються від оподаткування операції з постачання послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами згідно з переліком, наведеним у підпунктах «а» – «т» цього підпункту.

При здійсненні операцій з постачання товарів / послуг платник податку – продавець товарів / послуг зобов'язаний в установлені терміни скласти податкову накладну, зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) та надати покупцю за його вимогою (п. 201.10 ст. 201 розділу V Кодексу).

Податкова накладна, складена та зареєстрована в ЄРПН платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів / послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту.

Відповідно до п. 198.3 ст. 198 розділу V Кодексу встановлено, що нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари / послуги та основні засоби почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

Згідно з п. 198.5 ст. 198 розділу V Кодексу визначено, що платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до п. 189.1 ст. 189 розділу V Кодексу, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в ЄРПН в терміни, встановлені Кодексом для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами / послугами, необоротними активами придбаними / виготовленими з податком на додану вартість (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 01 липня 2015 року, – у разі якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари / послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися в неоподатковуваних ПДВ операціях та/або в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку.

Відповідно до п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу у разі якщо придбані та/або виготовлені товари/послуги, необоротні активи частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково – ні, платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до п. 189.1 ст. 189 розділу V Кодексу, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати зведену податкову накладну в ЄРПН на загальну суму частки сплаченого (нарахованого) податку під час їх придбання або виготовлення, яка відповідає частці використання таких товарів/послуг, необоротних активів в неоподатковуваних операціях.

Згідно з п. 199.3 ст. 199 розділу V Кодексу платники податку, у яких протягом попереднього календарного року були відсутні неоподатковувані операції, а такі неоподатковувані операції почали здійснюватися у звітному періоді, а також новостворені платники податку проводять у поточному календарному році розрахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях на підставі розрахунку, визначеного за фактичними даними обсягів з постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій першого звітного податкового періоду, в якому задекларовані такі операції.

Розрахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях подається до контролюючого органу одночасно з податковою декларацією звітного податкового періоду, в якому задекларовані такі оподатковувані та неоподатковувані операції.

Форму та Порядок заповнення податкової декларації з ПДВ (далі – декларація з ПДВ) затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.01.2016 за № 159/28289 (далі – Порядок № 21).

У таблиці 1 додатка 5 до декларації з ПДВ здійснюється розрахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в неоподатковуваних операціях, відповідно до якої платником податку нараховуються податкові зобов'язання, передбачені п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу, а також здійснюється річний перерахунок таких податкових зобов'язань, нарахованих протягом року. При визначенні такої частки враховуються усі операції з постачання товарів/послуг, здійснені платником (як оподатковувані, так і неоподатковувані).

Враховуючи викладене, та з огляду на аналіз норм Кодексу ДПС повідомляє.

Об'єктом оподаткування ПДВ відповідно до ст. 185 розділу V Кодексу є зокрема, операції платника ПДВ з постачання товарів/послуг, а не отримання коштів (у т. ч. субсидій).

Кодексом не виключено з числа об'єктів оподаткування ПДВ товари/послуги, які постачаються платниками податків – одержувачами бюджетних коштів (у т. ч. субсидій); не передбачено, що спосіб і механізм

оплати поставлених платником податків послуг/робіт (за рахунок бюджетних коштів чи ні) впливає на виникнення об'єкта оподаткування ПДВ за операціями з постачання товарів/послуг. Разом з тим Кодексом встановлено, що джерело оплати товарів/послуг впливає на дату визначення податкових зобов'язань з ПДВ.

Виникнення об'єкта оподаткування ПДВ та нарахування податкових зобов'язань з ПДВ не залежить від того, на які цілі будуть витрачені отримувачем такі кошти (виплата заробітної плати працівникам, сплата податків, придбання товарів/послуг тощо).

Отже, якщо зазначене комунальне підприємство фактично постачає товари/послуги, у тому числі і у межах відповідного бюджетного фінансування, то операції з постачання таких товарів/послуг є об'єктом оподаткування ПДВ незалежно від того, яким чином здійснюється оплата (бюджетними коштами чи ні, буде постачатися безоплатно).

При цьому виникнення об'єкта оподаткування ПДВ та нарахування податкових зобов'язань з ПДВ не залежить від того, на які потреби будуть витрачені отримувачем такі кошти.

За такою операцією зазначене комунальне підприємство зобов'язано нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ виходячи із бази оподаткування, визначеної відповідно до п. 188.1 ст. 188 розділу V Кодексу, та скласти на покупця/замовника податкові накладні і зареєструвати їх в ЄРПН.

Дата виникнення податкових зобов'язань з ПДВ у разі оплати таких товарів/послуг за рахунок бюджетних коштів визначається відповідно до п. 187.7 ст. 187 розділу V Кодексу.

Водночас операція з отримання зазначеним комунальним підприємством безпосередньо грошових коштів (у т. ч. субсидій), які за своєю економічною сутністю не є оплатою вартості товарів/послуг, поставлених зазначеним комунальним підприємством, а надаються на безповоротній основі виключно для використання у власній господарській діяльності, не є об'єктом оподаткування ПДВ у розумінні норм ПКУ.

Щодо питання 1

Комунальне підприємство має право на віднесення сум ПДВ до податкового кредиту на підставі податкової накладної, складеної з дотриманням норм податкового законодавства та зареєстрованої в ЄРПН постачальником за фактом здійснення господарської операції з постачання товарів/послуг.

Оскільки придбані зазначеним комунальним підприємством з ПДВ товари (електроенергія) використовується ним частково в оподатковуваних, а частково – у неоподатковуваних ПДВ операціях, зазначене комунальне підприємство повинно визначити податкові зобов'язання відповідно до п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу на підставі розрахунку частки, визначеного за фактичними даними обсягів з постачання оподатковуваних та

неоподатковуваних операцій першого звітного податкового періоду, в якому задекларовані такі операції.

Якщо отримані зазначеним комунальним підприємством кошти (зокрема, субсидія) за своєю економічною сутністю не є оплатою вартості товарів / послуг, які постачаються зазначеним комунальним підприємством, то така операція не призводить до податкових наслідків з ПДВ у розумінні норм Кодексу та такі отримані кошти у податковій декларації з ПДВ не повинні відображатися.

У разі, якщо отримані зазначеним комунальним підприємством кошти (зокрема, субсидія) за своєю економічною сутністю є оплатою вартості товарів / послуг, які постачаються зазначеним комунальним підприємством, то така операція є об'єктом оподаткування ПДВ, обсяг таких коштів підлягає відображенню у декларації та, відповідно, повинен включатися у розрахунок частки використання товарів / послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях.

Додатково зазначаємо, що операції по озелененню території, прибирання території громади, вивіз сміття тощо [діяльність № 1] є об'єктом оподаткування ПДВ. За такими операціями зазначене комунальне підприємство повинно визначити податкові зобов'язання з ПДВ, та задекларувати в декларації з ПДВ, незалежно від того, яким чином оплачуються такі послуги чи надаються безкоштовно.

Щодо питання 2

Якщо придбані зазначеним комунальним підприємством товари (зокрема, мітли березові) призначаються виключно для їхнього використання в оподатковуваних ПДВ операціях, то необхідність нарахування податкових зобов'язань за правилами, встановленими п. 198.5 ст. 198 розділу V Кодексу, відсутня.

Ситуація 7: Питання щодо оподаткування доходів фізосіб, зокрема неприбутковими організаціями.

Питання: Чи правильно таке:

1. До дати набрання чинності Законом України від 25 лютого 2025 року № 4254-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання благодійництва у період воєнного стану» (далі – Закон № 4254 (16.03.2025) (раніше – проєкт Закону України № 12328-д від 20 лютого 2025 року) – у п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу йшлося лише про грошову допомогу, а хто надавав негрошову допомогу, наприклад, «надали фанеру на відновлення даху», то такий дохід підлягав оподаткуванню ПДФО та ВЗ?

Чи є лист МФУ, де роз'яснюється, що в п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу мова лише про допомогу грошима?

2. З 16.03.2025 – п.п. 170.7.2 п. 170.7 ст. 170 Кодексу працює лише в разі допомоги не грошима + дивимося перелік КМУ. Натомість до 16.03.2025 – лише грошима. І перелік КМУ не потрібен.

3. Штрафи, що нараховані не прибутком, – чи буде це вважатися нецільовим використанням коштів?

4. Чи є лист Мінфіну, у якому роз'яснюється, що наказ про гуманітарну допомогу – не доходи – не витрати, не застосовується (наказ МФУ від 14.12.99 № 298)?

Відповідь: Відповідно до п.п. «б» п.п. 170.7.8 п.170.7 ст. 170 Кодексу не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога, що надається згідно з п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу у сумі, що сукупно протягом звітного (податкового) року не перевищує 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, – на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові потреби та на інші потреби згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, що виникли у платників податку, визначених п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу. Якщо загальна сума отриманої благодійної допомоги протягом звітного (податкового) року перевищує зазначений граничний розмір, сума перевищення над таким розміром оподатковується за ставкою, встановленою п. 167.1 ст. 167 Кодексу, і платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію із зазначенням сум благодійної допомоги (у редакції, яка діяла до 16.03.2025).

Згідно із Законом № 4254-IX, який набрав чинності з 16.03.2025, п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу викладено в новій редакції, а саме: «не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога, що надається згідно з п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу у сумі (вартості), що сукупно протягом звітного (податкового) року не перевищує 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня звітного (податкового) року, – на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові потреби та на інші потреби згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, що виникли у платників податку, визначених п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу. Якщо загальна сума (вартість) отриманої благодійної допомоги протягом звітного (податкового) року перевищує зазначений граничний розмір, сума перевищення над таким розміром оподатковується за ставкою, встановленою п. 167.1 ст. 167 Кодексу, і платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію із зазначенням сум благодійної допомоги».

Перелік потреб, сума благодійної допомоги для задоволення яких не включається до оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 653 (далі – Перелік).

Враховуючи викладене, до набрання чинності Законом № 4254, відповідно до п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу не включалась до

оподаткованого доходу фізичної особи, зазначеної у п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу, виключно сума благодійної допомоги на потреби, зазначені у Переліку.

Після набрання чинності Законом № 4254 відповідно до п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу не включається до оподаткованого доходу платника податків сума благодійної допомоги, яка нараховується на користь фізичних осіб, визначених у п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу, та надається як у грошовій, так і в натуральній формі відповідно до потреб, зазначених у Переліку.

Ситуація 8: Одержувачі допомоги із п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу – як підтвердити статус одержувача допомоги:

до змін (01.07.2024) – потрібно посвідчення УБД (примітка 1);

після змін (01.07.2024) – як підтвердити статус – військовослужбовці (примітка 2).

Примітка 1

З 01.07.2024 згідно із Законом України від 21 травня 2024 року № 3721-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо рентної плати за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України» розширено коло осіб, що можуть отримувати неоподатковувану допомогу.

Раніше з 16.03.2024 була невдала спроба розширити коло осіб на «поранених і померлих».

У п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу:

1) в абзаці другому п.п. «а» слова «учасників бойових дій – військовослужбовців» замінити словами «учасників бойових дій, військовослужбовців»;

2) в абзаці другому п.п. «в» слова «учасників бойових дій – військовослужбовців» замінити словами «учасників бойових дій, військовослужбовців».

Ця норма працює водночас із п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу та переліками:

Постанова КМУ від 24.02.2016 № 112 (на виконання п.п. «а» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу);

Постанова КМУ від 26 листопада 2014 р. № 653 (на виконання п.п. «б» п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Кодексу), зокрема, у частині відновлення втраченого майна.

Примітка 2

військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних), які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь у відсічі збройної агресії та забезпеченні національної безпеки, усуненні загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності у період дії воєнного, надзвичайного

стану в Україні, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів, або на користь членів їхніх сімей.

Відповідь: Перелік осіб, які отримують благодійну допомогу, що не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу, встановлено п.п. «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Кодексу.

Водночас згідно з п. 25 підрозділу I розділу XX Кодексу встановлено, що тимчасово, починаючи з дати введення в Україні воєнного стану, що введений Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, до його припинення або скасування, до фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, в яких проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах, визначається самостійно надавачами благодійної допомоги до визначення в установленому Кабінетом Міністрів України порядку Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

Крім того, у п. 26 підрозділу I розділу XX Кодексу встановлено, що тимчасово, починаючи з дати введення в Україні воєнного стану, що введений Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, до його припинення або скасування положення п.п. «в» п.п. 170.7.2 п. 170.2 ст. 170 Кодексу застосовуються з урахуванням такої особливості: до прийняття Кабінетом Міністрів України порядку підтвердження статусу осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, з метою невключення до оподаткованого доходу фізичних осіб – платників податку доходів, отриманих у вигляді цільової або нецільової благодійної допомоги, статус таких осіб визначається самостійно надавачами цільової або нецільової благодійної допомоги.

Слід зазначити, що підтвердження статусу військовослужбовця (резервіста, військовозобов'язаного) або учасника бойових дій є документ, виданий відповідно до законодавства та який підтверджує відповідний статус таких осіб. Наприклад, відповідно до п. 2 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 1994 року № 302 (зі змінами) (далі – Положення), посвідчення є документом, що підтверджує статус ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників чи Захисниць України, на основі якого надаються відповідні пільги і компенсації. Електронне посвідчення ветерана

– це посвідчення ветерана у формі електронного відображення інформації, що містить відомості про видане особі, зокрема, «Посвідчення учасника бойових дій» разом з унікальним електронним ідентифікатором.

Ситуація 9: Чи потрібно подавати декларацію про майновий стан волонтеру, що виконав усі умови неоподаткування (п. 179.2 ст. 179 Кодексу)?

Відповідь. Відповідно до п. 179.2 ст. 179 Кодексу обов'язок платника податку щодо подання податкової декларації про майновий стан і доходи (далі – декларація) вважається виконаним і податкова декларація не подається, крім випадків, коли подання податкової декларації прямо передбачено Кодексом, якщо такий платник податку отримував:

доходи, у тому числі іноземні доходи, які згідно з цим Кодексом не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу;

доходи виключно від податкових агентів незалежно від виду та розміру нарахованого (виплаченого, наданого) доходу;

доходи від операцій продажу (обміну) майна, дарування, дохід від яких відповідно до цього Кодексу не оподатковується, оподатковується за нульовою ставкою та/або з яких при нотаріальному посвідченні договорів, за якими був сплачений податок відповідно до цього розділу;

доходи у вигляді об'єктів спадщини, які відповідно до цього розділу оподатковуються за нульовою ставкою податку та/або з яких сплачено податок відповідно до п. 174.3 ст. 174 Кодексу.

Отже, якщо платник податку отримував лише доходи, перелік яких встановлений п. 179.2 ст. 179, то обов'язок щодо подання декларації у такого платника податку, у т. ч. волонтера, вважається виконаним.

Водночас, якщо платник податку отримував доходи, що передбачають обов'язок подавати декларацію, то в ній поряд з іншими доходами зазначаються доходи, передбачені п. 179.2 ст. 179 Кодексу.

Ситуація 10: Благодійна організація купує авто за кордоном, через волонтера. Переказує кошти волонтеру, волонтер розраховується з нерезидентом за авто, перебуваючи за кордоном, далі волонтер імпортує авто на ім'я фонду. Чи законна така операція, які документи при цьому необхідні?

Відповідь: Зазначимо, що оскільки відповідно до п.п. 191.1.28 п. 191.1 ст. 191 Кодексу до функцій контролюючих органів належить, зокрема, надання індивідуальних податкових консультацій з питань податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, питання законності та порядку проведення операцій із благодійною та гуманітарною допомогою із залученням волонтерів до діяльності неприбуткової організації не належать до компетенції ДПС.

Також повідомляємо таке.

Відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні, регулюються відповідно до Закону України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI «Про волонтерську діяльність» (зі змінами) (далі – Закон № 3236).

Відповідно до абзацу першого частини другої ст. 7 Закону № 3236 волонтери надають волонтерську допомогу, зокрема, на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з такою організацією чи установою, або без такого договору.

Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності (частина перша ст. 1 Закону № 3236).

Відповідно до п. 2 частини першої ст. 1 Закону України від 05 липня 2012 року № 5073-VI «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (зі змінами) (далі – Закон № 5073) благодійна діяльність – це добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених Законом № 5073 цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

До компетентних органів виконавчої влади, через які відбувається реалізація державної політики у сфері волонтерської діяльності віднесено, зокрема, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності (частина перша ст. 3 Закону № 3236).

До основних завдань Національної соціальної сервісної служби України віднесено, зокрема, реалізацію державної політики з питань волонтерської діяльності (п.п. 6 п. 3 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 783).

Правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги визначаються в Законі України від 22 жовтня 1999 року № 1192-XIV «Про гуманітарну допомогу» (зі змінами) (далі – Закон № 1192).

До спеціально уповноважених державних органів із питань гуманітарної допомоги згідно зі статтею 4 Закону № 1192 належить, зокрема, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення.

Міністерство соціальної політики України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізацію державної політики, зокрема, у сфері соціального захисту населення (абзац перший п. 1 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 423 (зі змінами)).

Тож при вирішенні питання законності операції благодійної організації із закупівлі автомобіля закордоном через волонтера необхідним є визначення цілей такої закупівлі та порядку оформлення такої операції, зокрема для здійснення благодійної діяльності, надання гуманітарної допомоги тощо.

Щодо оподаткування податком на прибуток благодійної організації у статусі неприбуткової організації.

Відповідно до п.п. 133.4.6 п. 133.4 ст. 133 Кодексу до неприбуткових організацій, що відповідають вимогам п. 133.4 ст. 133 Кодексу і не є платниками податку на прибуток підприємств, зокрема, можуть бути віднесені благодійної організації.

Згідно з п. 133.4 ст. 133 Кодексу встановлено, що не є платниками податку на прибуток підприємств неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом.

Неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі – неприбуткова організація), що одночасно відповідає вимогам, визначеним п.п. 133.4.1 п. 133.4 ст. 133 Кодексу.

Обов'язковими умовами перебування благодійної організації у статусі неприбуткової організації є, зокрема, використання своїх доходів виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами в межах профільного Закону № 5073 (з урахуванням положень п. 63 підрозділу 4 розділу XX Кодексу), без розподілу таких доходів або їх частини серед засновників (учасників), працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску, виплати компенсацій та інших виплат на користь працівників благодійної організації у встановленому Кодексом порядку), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

У разі недотримання неприбутковою організацією вимог, встановлених п. 133.4 ст. 133 Кодексу (з урахуванням положень п. 63 підрозділу 4 розділу XX Кодексу), така неприбуткова організація підлягає виключенню з Реєстру з визначенням податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств відповідно до підпунктів 133.4.3 та 133.4.4 п. 133.4 ст. 133 Кодексу.

Ситуація 11: Підрозділ 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнити п. 72 такого змісту:

«72. Установити, що за звітні (податкові) періоди, з 2025 року до кінця календарного року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, коригування, встановлені

абзацом першим підпункту 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу, не проводяться щодо сум коштів та/або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітнього (податкового) року неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг (крім неприбуткової організації, яка є об'єднанням страховиків, якщо участь страховика у такому об'єднанні є умовою проведення діяльності такого страховика відповідно до закону, та неприбуткових організацій, до яких застосовуються положення підпункту 140.5.14 пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу), у розмірі, що не перевищує 8 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітнього року, за умови що з цієї суми (вартості) більше 4 відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітнього року було перераховано (передано) благодійним організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій».

Чи вірний розрахунок:

ряд. 04 декл. за 2024 рік = 110 000 гривень;

допомога в I кварталі 2025 року – 30 000 гривень;

$110\,000 \text{ грн} * 8\% = 8\,800 \text{ гривень}$;

перевищення = $30\,000 \text{ грн} - 8\,800 \text{ грн} = 21\,200 \text{ гривень}$;

і далі:

якщо більше 4 % – це допомога саме благодійним організаціям, тоді в межах 8 % збільшення фінансового результату не буде.

Отже, варіанти такі:

В-1:

усі 30 000 грн – це допомога благодійним організаціям, тоді збільшення фінансового результату – на 21 200 гривень;

В-2:

із 30 000 грн лише 1 000 грн – допомога благодійним організаціям, тоді п. 72 застосувати не можемо, отже, коригуємо згідно з п.п. 140.5.9 п. 140.5 ст. 140 Кодексу:

ряд. 04 декл. за 2024 рік = 110 000 гривень;

допомога в I кварталі 2025 року – 30 000 гривень;

$110\,000 \text{ грн} * 4\% = 4\,400 \text{ гривень}$;

перевищення = $30\,000 \text{ грн} - 4\,400 \text{ грн} = 25\,600 \text{ гривень}$.

Відповідь: Погодження наведеного розрахунку для застосування п. 72 підрозділу 4 розділу XX Кодексу.

Ситуація 12 (уточнення): Питання було таке: «Коли в кабінеті буде оновлена форма?».

Отримано відповідь: «Платники 1 – 2 груп мають подавати за новою формою за рік, 3 групи за перший квартал. Якщо подано неправильно, можуть подати уточнюючу».

Уточнення: Проте питання в тому, що вже значна кількість ФОП подали ліквідаційні за старою формою, яка є в кабінеті і яка приймається ДПС без зауважень. Що їм робити тепер? І коли буде нова вже затверджена форма?

Відповідь: Відповідно до п. 49.1 ст. 49 Кодексу податкова декларація подається за звітний період в установлені Кодексом строки контролюючому органу, в якому перебуває на обліку платник податків.

Платник податків зобов'язаний за кожний встановлений Кодексом звітний період, в якому виникають об'єкти оподаткування, або у разі наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог Кодексу подавати податкові декларації щодо кожного окремого податку, платником якого він є (п. 49.2 ст. 49 Кодексу).

Згідно з п.п. 49.18.8 п. 49.18 ст. 49 Кодексу, якщо платник податків ліквідується чи реорганізується (у тому числі до закінчення податкового (звітного) періоду), декларація, зокрема, з місцевих податків і зборів може подаватися за податковий (звітний) період, на який припадає дата ліквідації чи реорганізації, до закінчення такого звітного періоду.

Внесення до Державного реєстру фізичних осіб – платників податків запису про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця чи незалежної професійної діяльності фізичної особи (далі – Державний реєстр) здійснюється у разі, зокрема, внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр) запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи підприємця – з дати державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця (п.п. 65.10.1 п. 65.10 ст. 65 Кодексу).

Абзацами другим та третім п.п. 65.10.4 п. 65.10 ст. 65 Кодексу визначено, що державна реєстрація (реєстрація) припинення підприємницької чи незалежної професійної діяльності фізичної особи або внесення до Державного реєстру запису про припинення такої діяльності фізичною особою не припиняє її зобов'язань, що виникли під час провадження підприємницької чи незалежної професійної діяльності, та не змінює строків, порядків виконання таких зобов'язань та застосування штрафних санкцій і нарахування пені за їх невиконання.

У разі державної реєстрації припинення, зокрема, підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, які є платниками єдиного податку, останнім податковим (звітним) періодом вважається період, у якому відповідним контролюючим органом отримано від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення (п. 294.6 ст. 294 Кодексу).

Згідно з п. 296.2 ст. 296 Кодексу встановлено, що платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого

доходу, щомісячні авансові внески, визначені п. 295.1 ст. 295 Кодексу, а також відомості про суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників.

Платники єдиного податку третьої групи подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду (п. 296.3 ст. 296 Кодексу).

Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи) у складі податкової декларації платника єдиного податку за IV квартал податкового (звітного) року подають також відомості про суми єдиного внеску, нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників.

Крім цього, відповідно до п. 297 прим. 1.1 ст. 297 прим. 1 Кодексу платники єдиного податку – власники, орендарі, користувачі на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, а також голови сімейних фермерських господарств, у тому числі щодо земельних ділянок, що належать членам такого сімейного фермерського господарства та використовуються таким сімейним фермерським господарством, зобов'язані подавати додаток з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання у складі податкової декларації за податковий (звітний) рік.

Форму податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578 (зі змінами) (далі – Декларація), у складі якої формуються додаток 1 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» (далі – Додаток 1) і додаток 2 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» (далі – Додаток 2).

Отже, фізичні особи, щодо яких до Єдиного державного реєстру внесено запис про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, подають Декларації востаннє за податковий (звітний) період, в якому проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності, з наростаючим підсумком з початку року, у строки, визначені ст. 49 Кодексу або до закінчення такого звітного періоду, на який припадає дата ліквідації.

У полі 8 «Особливі відмітки» Декларації у рядку 8.1 «платника податку, що подає декларацію за останній податковий (звітний) період, на який припадає дата державної реєстрації припинення» проставляється позначка «+».

Разом із останньою Декларацією подається:

Додаток 1, крім фізичних осіб, які звільняються від сплати за себе єдиного внеску відповідно до Закону України від 09 липня 2003 року

№ 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (зі змінами);

Додаток 2, якщо земельні ділянки сільськогосподарського призначення використовувалися у підприємницькій діяльності платником єдиного податку (2 – 3 груп), відповідно до п. 297 прим. 1.1 ст. 297 прим. 1 Кодексу.

Відповідно до п. 46.6 ст. 46 Кодексу, якщо в результаті запровадження нового податку або зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, який затвердив такі форми, зобов'язаний оприлюднити нові форми звітності.

До визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2025 року № 57 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 19 червня 2015 року № 578», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14 лютого 2025 року за № 232/43638 (далі – Наказ № 57), внесено зміни до форм податкових декларацій платника єдиного податку.

Відповідно до Наказу № 57 податкові декларації платника єдиного податку подаються за звітні (податкові) періоди з 2025 року.

Отже, уперше подають податкову звітність за новою формою платники єдиного податку – фізичні особи – підприємці:

I – II груп – за 2025 рік;

III групи – за I квартал 2025 року;

IV групи – за 2025 рік, із розрахунком єдиного податку на поточний 2026 рік.

На вебпорталі ДПС, у рубриці «Електронна звітність» / «Платникам податків про електронну звітність» / «Інформаційно-аналітичне забезпечення» / «Реєстр форм електронних документів», розміщено електронні форми звітності, зокрема:

декларація за ідентифікатором форми F 0103407 (для фізичних осіб I та II груп – річна), разом з додатками,

декларація за ідентифікатором форми F 0103309 (для фізичних осіб III групи – квартальна), разом з додатками;

податкова декларація платника єдиного податку IV групи, за ідентифікатором форми F0103806 (для фізичних осіб – підприємців), разом із додатками.

Наразі в Електронному кабінеті реалізовано можливість подання фізичними особами – підприємцями Декларації за оновленою формою.

У разі подання фізичними особами – підприємцями Декларації за податковий (звітний) період, в якому проведено державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності до закінчення такого звітного періоду, на який

Продовження додатка
припадає дата ліквідації за старою формою до 01.04.2025, платникам необхідно подати Декларацію за оновленою формою з відображенням у Додатку 2 деталізованих показників розрахунку мінімального податкового зобов'язання з урахуванням положень п. 74 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу та визначенням податкових зобов'язань по військовому збору у відповідному розділі Декларації за звітні (податкові) періоди 2025 року:

до закінчення граничного строку подання Декларації – з типом «Звітна нова»;
після закінчення граничного строку подання Декларації – з типом «Уточнююча».

Повідомляємо, що в разі самостійного виправлення платником податків з дотриманням порядку, вимог та обмежень, визначених ст. 50 Кодексу, помилок, що призвели до заниження податкового зобов'язання у звітних (податкових) періодах, які припадають на період воєнного стану, такі платники звільняються від нарахування та сплати штрафних санкцій, передбачених п. 50.1 ст. 50 Кодексу, та пені (п.п. 69.1 п. 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).
